

Ю. ФЕДЬКОВИЧ У ДОСЛІДЖЕННЯХ Ф. ПОГРЕБЕННИКА

У статті мова йде про внесок відомого українського літературознавця Ф. Погребенника у вивчення життя і творчості класика української літератури з Буковини Юрія Федьковича. Акценти зроблено на найвагоміших статтях вченого, що стосуються стану вивчення творчості письменника у слов'янському світі, його ролі як редактора газети „Буковина” в 1885 – 1888 роках.

Ключові слова: літературознавство, критик, фєдьковичезнавець, текстолог, видавець, редактор, слов'янський світ.

Александр Попович

Ю. Федькович в исследованиях Ф. Погребенника

В статье речь идет о вкладе известного украинского литературоведа Ф. Погребенника в изучение жизни и творчества классика украинской литературы с Буковины Юрия Федьковича. Акценты расставлены на наиболее известных статьях ученого, относящихся к состоянию проблемы изученности творчества писателя в славянском мире, его роли как редактора газеты „Буковина” в 1885 – 1888 годах.

Ключевые слова: литературоведение, критик, фєдьковичевед, текстолог, издатель, редактор, славянский мир.

Aleksander Popovych

Yu. Fed'kovych in F. Pohrebennyk's investigation

In the given article the contribution of the famous Ukrainian literary critic F. Pohrebennyk into the study of life and creative work of the Ukrainian literature classicist from Bukovyna Jurii Fed'kovych is investigated. The stress is laid upon the most important articles of the scientist, which deal with the state of study of the writer's creative work in the Slavonic world as well as with the role of his as an editor of the „Bukovyna” newspaper in 1885 – 1888.

Key words: literature study, critic, Fed'kovych study, textual critic, publisher, editor, Slavonic world.

Останні два десятиріччя позначені в українському літературознавстві втратою багатьох відомих вчених, серед яких і овіяні скорботою пам'яті й ті, хто був причетним до Чернівецького університету, хто займався дослідженням життєвого і творчого шляху першого українського письменника зеленої Буковини – Юрія Федьковича. Це Василь Лесин, Михайло Івасюк, Олекса Романець, Михайло Пазяк та ін. На превеликий жаль, цей ряд доповнює ім'я визначного, як висловився академік Академії мистецтв України Р.Пилипчук, „подвижника на ниві української культури” [7, с. 4] Федора Петровича Погребенника.

Про авторитет Ф. Погребенника-вченого свідчать як кількісні, так і, безперечно, якісні показники його науково-творчої спадщини. Бібліографічний показник, виданий з нагоди 70-річчя, фіксує майже одну тисячу триста назв різножанрових наукових досліджень Ф. Погребенника – від невеличких інформаційних заміток до ґрунтовних монографій. Левову частину наукових студій, як бачимо з показника, посідають праці вченого з франкознавства, про життя і творчість В. Стефаніка, Б. Лепкого, О. Маковея та інших класиків українського красного письменства.

Вагомим є внесок Ф. Погребенника у вивчення літературних і мистецьких явищ краю Ю. Федьковича, братів Сидора та Григорія Воробкевичів, О. Кобилянської, Є. Ярошинської. Про дослідження життя і творчості авторки „Землі” Ф. Погребенником йшлося у нашій статті „Федір Погребенник – дослідник життя і творчості О.Кобилянської” [22, с. 149-153]. Нині залишається неоціненим дорожок Ф. Погребенника як фєдьковичезнавця, а це більше двох десятків газетних, журнальних публікацій, передмови до творів письменника, виданих в 1978 та 1985 роках.

Ф. Погребеннику випало досліджувати життя і творчість Соловія Буковини в другій половині ХХ століття, а саме – з середини 50-х років і майже до останніх днів свого життя.

Не зайвим буде нагадати, звідки ж почалося захоплення вченого творчістю Ю. Федьковича. Як відомо, Ф. Погребенник побачив світ на межі двох унікальних етнографічних регіонів української землі – Галичини і Буковини. Саме цей терен, як зізнався в одному з інтерв'ю дослідник, багатий своєю культурою, традиціями, визначними постатями, мав для нього велику притягальну силу. Ще юнаком, – читаємо в „Штрихах до автобіографії”, – я не раз бував у Вишніці на буковинській землі, а романтична поезія та проза Юрія Федьковича, повісті і новели Ольги Кобилянської наблизили до мого серця цей край” [26, с. 16].

З 1948 по 1953 роки Федір Погребенник – студент українського відділення філологічного факультету Чернівецького університету. Тут літературно-критичну творчість талановитого студента стимулювали такі досвідчені викладачі і водночас науковці, як В. Лесин, О. Губар, В. Пасічний,

О. Романець. Вони прищепили йому любов до ще мало пізнаних на той час українських письменників – вихідців з Буковини: братів Воробкевичів, О. Кобилянської, Є. Ярошинської, В. Кобилянського, І. Синюка і, безперечно, до Юрія Федьковича.

Вважаємо, що неабиякий вплив на захоплення Ф. Погребенника літературними традиціями Буковини мали й ті обставини, що одразу ж по закінченні університету він працював деякий час у літературно-меморіальному музеї Юрія Федьковича в Чернівцях та в обласній газеті „Радянська Буковина”. Згодом, по закінченні аспірантури, в 1958 – 1959 рр. обіймав посаду заступника директора з питань наукової роботи, наукового співробітника краєзнавчого музею в Чернівцях.

У автобіографії Ф. Погребенник пише, що живучи на Буковині, дихаючи тією культурною атмосферою, створеною талановитими українськими письменниками, діячами культури, він повинен був докласти зусиль для дослідження літературного минулого цього краю, духовні скарби якого співзвучні з Наддніпрянською Україною [26, с. 19].

Доробок Федора Погребенника в царині вивчення життя і творчості Ю. Федьковича можна поділити за жанровим принципом: історико-літературні та статті-рецензії, науково-інформаційні замітки, усні виступи на наукових форумах. Особливої уваги заслуговує його праця як редактора та автора передмов до видань творів письменника, як одного з упорядників збірника „Юрій Федькович в розвідках і матеріалах”.

За період з 1959 р. до нашого часу в Україні відбулося шість наукових конференцій різних рівнів, приурочених до ювілейних дат Ю. Федьковича (1959, 1974, 1984(2), 2004, 2009), у тому числі одна (2004) зі статусом міжнародної. П'ять конференцій відбулися у Чернівцях, одна (1984) – в Дрогобицькому державному педінституті. Активним учасником перших чотирьох був федьковичезнавець Ф. Погребенник. Зокрема на міжвузівській науковій конференції, присвяченій 125-річчю з дня народження Ю. Федьковича (Чернівці, 24-27 вересня 1959 р.) молодий дослідник, тоді науковий співробітник Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка АН УРСР, Федір Погребенник виголосив доповідь „Про поширення творів Ю. Федьковича у слов'янських країнах”, в якій навів цікаві матеріали про оцінку, переклади й популяризацію творів письменника в Польщі та Чехословаччині. В рік святкування 140-річчя з дня народження Юрія Федьковича (1974) в селищі Путила Чернівецької області відбулася конференція, організована кафедрою української літератури ЧДУ, обласним відділенням Спілки письменників України, Чернівецьким літературно-меморіальним музеєм Ю. Федьковича. Запрошений на конференцію старший науковий співробітник академічного Інституту літератури зі столиці Ф. Погребенник виступив з доповіддю „Підсумки і проблеми вивчення творчості Юрія Федьковича в радянському літературознавстві”, а також мав слово при відкритті оновленого родинного будинку-садиби Ю. Федьковича.

1984 року було створено Урядовий республіканський комітет в справах відзначення 150-річчя від дня народження Соловія Буковини. Обов'язки відповідального секретаря успішно виконував Ф. Погребенник. Він взяв безпосередню участь в організації та роботі Республіканської наукової конференції в Чернівцях (18-19 жовтня 1984 р.), виступив на Пленарному засіданні з доповіддю „Підсумки і завдання вивчення творчості Ю. Федьковича”.

Свої концептуальні думки з приводу вивчення життя і творчості Ю. Федьковича Ф. Погребенник виголошував не лише на наукових форумах, але й викладав на сторінках українських та закордонних видань.

Перше науково виважене дослідження про Юрія Федьковича молодого вченого побачило світ на сторінках часопису „Радянське літературознавство” [8]. „Юрій Федькович у слов'янських країнах” – таку назву мала обширна стаття, що друкувалася у рубриці під назвою „До IV міжнародного з'їзду славістів”. Автор вперше висвітлив питання про зв'язки видатного українського письменника з зарубіжними, зокрема слов'янськими літературами. Ф. Погребенник віднайшов переклади творів Ю. Федьковича російською, польською, чеською, болгарською, сербською та іншими мовами. Щодо відгуків слов'янських вчених про життя і творчість майстра пера, то автор статті зосередив увагу на думках поляків та чехів. Так, дізнаємося, що першу звітку про українського поета польською мовою подав Павлин Свенціцький, який видав у Львові в 1866 – 1867 рр. літературний альманах „Сьоло” (Siolo). Серед вміщених у „Сьолі” в перекладі польською мовою творів Т. Шевченка, Г. Квітки-Основ'яненка Ф. Погребенник віднайшов поезії Ю. Федьковича – „Мій образ”, „Рекрут”, „Конець”, „Дезертир”, „На дорогу”, „Марш на Італію”. Публікація віршів супроводжувалася критичною заміткою про Ю. Федьковича, правда, без підпису. Ф. Погре-

бенник висуває припущення, що її авторство належить самому ж П. Свенціцькому, і наводить цитату, у якій Ю. Федькович постає як „найбільший [...] поет Русі-України... [...] Людина з народу, яка не пориває з ним зв'язків” [8, с. 78].

Ф. Погребенник проштудіював усі випуски „Сьола” (всього чотири) і виявив, що завдяки П. Свенціцькому польському читачеві стало відомо більше 20-ти кращих творів Ю. Федьковича. Як бачимо з публікації, дослідник ретельно систематизував і проаналізував великий фактичний матеріал за десятиліттями. Так, за його спостереженнями, у 70 – 80-х роках XIX ст. у польській пресі було надруковано низку статей про Ю. Федьковича, з'явилися нові переклади його поезій та оповідань. Все це засвідчувало, що у польських читачів виникали все більші симпатії до українського письменника. З доробку польських літературознавців 80-х років Ф. Погребенник виділяє брошуру „Нариси літературного руху русинів” (Варшава, 1885), у якій оповідання Ю. Федьковича оцінено найвище, в них „автор живим словом поета-психолога малює дивно чарівні образи, подібні до тих, що створювали Марко Вовчок, Ауербах або Тургенєв” [8, с. 79]. Позитивну оцінку творчості Ю. Федьковича, зокрема його прозових творів, Ф. Погребенник виявив і в статті „З руської літератури”, надрукованій в журналі „Загальний огляд” (Краків, 1888. Т. XIX, с. 247-250).

Однією з найгрунтовніших праць про Ю. Федьковича в польській критиці, на думку Ф. Погребенника, є нарис публіциста Абгара Солтана „Осип-Юрій Гординський-Федькович. Руський народний поет на Буковині” (1891). Дослідник в цілому дає високу оцінку праці польського вченого, констатує, що останній підніс Ю. Федьковича до рівня, „на якому стояли сучасні йому письменники інших слов'янських народів” [8, с. 80].

Як відомо, на початку XX століття в європейських літературах все більше знаходили собі місце модерні течії, в тому числі і в польській літературі. Ф. Погребенник констатує, що ім'я Ю. Федьковича – представника реалістичного напрямку – все менше починає згадуватися в польській пресі. Але до творчості українського письменника в ці роки звернулася видатна польська письменниця Еліза Ожешко. З доброї руки І. Франка вона познайомилася з творами Ю. Федьковича і навіть переклала польською мовою кілька його оповідань.

Окрім доброго входження у польську культуру Ю. Федькович зажив не меншої похвали і в Чехії. З критичних праць про Ю. Федьковича в чеській критиці Ф. Погребенник справедливо вважає кращими роботи Карела Кадлеца „Юрій Федькович і його літературна роль для австро-угорських русинів” (Прага, 1887) та „Замітки про Ю. Федьковича і руську літературу” (Прага, 1888). На думку Ф. Погребенника, „праці чеського дослідника написані з глибоким розумінням історичних і культурних умов розвитку української літератури в Галичині та на Буковині; в них правильно визначається роль Ю. Федьковича в утвердженні літератури на народній основі, його вплив на дальший розвиток духовного життя народу” [8, с. 82]. К. Кадлец вказав у статті на „літературну” роль Ю. Федьковича для „австро-угорських русинів” – він утвердив одну живу народну мову – „один з найважливіших фундаментів, на якому повинна виростати світла будова духовного життя народу” [8, с. 83].

Ф. Погребенник віднайшов кілька стислих статей про Ю. Федьковича в чеських енциклопедіях, історіях слов'янських літератур. Один із авторів статей – відомий етнограф і фольклорист Франц Ржегорж. Інший чеський дослідник Ян Махал у роботі „Слов'янські літератури” (Прага, 1925) високо оцінив оповідання Ю. Федьковича. Зокрема, Ф. Погребенник зазначає, що Я. Махала вразили оповідання („Безталанне закохання”, „Три як рідні брати”, „Люба-згуба”, „Сафат Зінич”) „описом своєрідного гуцульського світу, висловленими в них живими почуттями” [8, с. 83].

Ф. Погребенник у статті наводить цікаві факти-відгуки про Ю. Федьковича у сербській пресі, про переклади сербською мовою його оповідань „Опришок”, „Безталанне закохання”, які з'явилися сербською мовою ще в 1868 р. в журналі „Віла” (редактор-публіцист Стоян Новакович).

У заключній частині статті автор веде мову про переклади творів Ю. Федьковича на польську, чеську та сербську мови. Серед тих перекладачів, які вдало передавали ідейний зміст, художні особливості творів Ю. Федьковича, літературознавець найкращими вважає поляків П. Свенціцького та Т. Шумського, Б. Червенського та Е. Ожешко, чехів Ї. Туречек-Ізерські та М. Марчанова.

Праця Ф. Погребенника над аналізованою статтею частково посприяла йому взяти участь у підготовці нині раритетного видання „Юрій Федькович в розвідках і матеріалах”, яке побачило світ у тому ж 1958 році. Упорядкування і примітки належать Г. Гуменюк, А. Коржуповій, Ф. Погребеннику, М. Юрійчуку, П. Ходану. Вступну статтю „Юрій Федькович у літературо-

знавчих розвідках” написала доцент кафедри української літератури Чернівецького університету Ангеліна Коржупова.

Цінність книги безсумнівна, адже в ній уперше в українському літературознавстві було вміщено якщо не в повному обсязі праці вітчизняних та зарубіжних вчених про Ю. Федьковича, то хоча б уривки з них. Так у збірнику знаходимо насамперед оцінку доробку великого буковинця, яку дали вітчизняні дослідники та письменники: М. Драгоманов, І. Франко, О. Кониський, В. Масляк, Леся Українка, О. Маковей, Д. Лукіянович, В. Стефаник, Марко Черемшина та ін. Із зарубіжних вчених та письменників, які сказали своє слово про Ю. Федьковича, наведено оцінки росіян І. Тургенева, М. Златоврацького, О. Пипіна і В. Спасовича, чехів К. Кадлеца і Ф. Ржегоржа, поляка Абгара Солтана. Внесок Ф. Погребенника у підготовку цього видання вагомий. Він взяв на себе ношу пошуків матеріалів у першодруках та функцію перекладача. Завдяки йому у збірнику вміщено його ж переклади з польської мови статей „Народний поет Юрій Федькович”, „Юрій Гординський-Федькович – знаменитий руський поет, редактор „Буковини”, „З руської літератури” В. Масляка, „Осип-Юрій Федькович – руський народний поет на Буковині” Абгара Солтана; з чеської „Слов’янські літератури” Яна Махала; „Юрій Федькович” Ф. Ржегоржа; з німецької „Два буковинські народні поети” Є. Семаки.

Збірник „Юрій Федькович в розвідках і матеріалах” отримав свого часу схвальні оцінки І. Пільгука, М. Пивоварова, Р. Пилицького, Є. Вербицької та І. Романченко, хоч вказувалося в рецензіях й на прикрі недогляди. Цінність такої праці, по-перше, в тому, що читачі отримали можливість познайомитися з оцінками творчості Ю. Федьковича, які були зроблені українськими та зарубіжними вченими II пол. XIX – на поч. XX ст.; по-друге, автори-упорядники збірника започаткували таке видання, яких нині бракує в нашому літературознавстві. Дана книга, безперечно, потребує сьогодні доповнення та перевидання, адже минуло півстоліття з часу її появи.

Отже, починаючи з 1958 року, Ф. Погребенник активно сам працював як дослідник, популяризатор творчої спадщини Ю. Федьковича та уважно стежив за розвитком фєдьковичезнавства в Україні і за кордоном. Він завжди вишукував щось нове у вивченні спадщини Ю. Федьковича. Так у збірнику „Юрій Федькович. Статті та матеріали” (Чернівці, 1958) вчений помістив інспекторські звіти Ю. Федьковича, якими й понині користуються всі, хто вивчає освітньо-педагогічну діяльність письменника, і які конче необхідно перевидати.

До збірника „Юрій Федькович. Статті та матеріали” Ф. Погребенник включив чотири інспекторські звіти Ю. Федьковича (від 30 липня 1870 р., 20 лютого, 18 липня 1871 р., 10 травня 1872 р.) та текст промови на повітовій вчительській конференції 30 березня 1871 р. Важливо, що публікації цих матеріалів у збірнику передусє невелика, але містка стаття дослідника „Інспекторські звіти Ю. Федьковича”, яка проливає світло на діяльність письменника як педагога в умовах знімченої Буковини та знайомить читача з кількома „зауваженнями” автора публікації з метою кращого розуміння змісту матеріалів. Відомо, що інспекторські звіти Ю. Федьковича та промова на повітовій шкільній конференції первісно друкувалися німецькою мовою і носили офіційний характер. Лише завдяки дружині Федора Петровича Ярославі Михайлівні Погребенник, невтомній трудівниці на ниві перекладу, вони вперше побачили світ рідною мовою. Професійний переклад допоміг зберегти тон і стиль цих важливих для нашої історії документів тієї епохи.

Початок 60-х років ознаменувався в літературно-критичній діяльності Ф. Погребенника ґрунтовною рецензією на двотомне зібрання творів Ю. Федьковича, упорядковане, споряджене передмовою та примітками кандидата філологічних наук М. Нечиталюка. Видання побачило світ 1960 року в Києві. Власне, це було найповніше і найкраще з усіх видань творів письменника, що з’явилися у повоєнний період. Автор-упорядник взяв за основу перше повне зібрання творів Ю. Федьковича, що почало виходити у Львові на початку XX ст. В цілому рецензент розглянув двотомник як „новий крок у справі більш повного, а головне – критично перевіреного видання спадщини письменника” [11, с. 126], відзначив, що „упорядник врахував нові матеріали з питань вивчення творчості письменника, виправив ряд неточностей у попередніх виданнях, дуже уважно підійшов до мовного редагування творів Федьковича, послідовно зберігаючи лексичний склад і найхарактерніші діалектні риси мови письменника” [11, с. 126]. Разом з тим Ф. Погребенник, аналізуючи поетичні, прозові твори, вибрані листи Ю. Федьковича, що увійшли до видання, демонструє широку ерудицію і зокрема добрі текстологічні знання. Із перекладів німецьких віршів Ю. Федьковича, на думку рецензента, варто було скористатися перекладами, зробленими свого часу О. Маковеем, хоч

і представлені переклади Б. Гавришкова „передають ідейний зміст та художні особливості” [11, с. 128] німецькомовних віршів поета. У рецензії доречно зауважено щодо публікації окремих листів Ю. Федьковича, які слід було подати скорочено, опустивши місця, „що не мають історико-літературного чи біографічного значення” [11, с. 129]. Пильне око Ф. Погребенника знайшло ряд дрібних неточностей серед приміток, насамперед це стосується авторських підписів окремих поезій, перекручування місця першодруку німецьких віршів, а також безпосередніх помилок у текстах творів Ю. Федьковича.

На нашу думку, рецензент переконливо показав важливість появи у світ проаналізованого ним двотомного зібрання творів Ю. Федьковича, при цьому професійно обґрунтував необхідність подальшої уважнішої праці над творчою спадщиною відомого письменника.

Наприкінці 60-х років українська фольклористика збагатилася цінним виданням „Народні пісні Буковини в записях Юрія Федьковича” [4]. В основу цього збірника ліг рукопис Ю. Федьковича „Найкращі співанки руського народу на Буковині”, який десятки років чекав оприлюднення. Благородну місію упорядкування, підготовки приміток і коментарів до текстів виконали Олексій Дей та Олекса Романець. Вступна стаття належить О. Романцеві. Цією збіркою видавництво „Музична Україна” розпочало публікацію українських народних пісень в записях українських письменників.

Звичайно, допитливий федьковичезнавець, чудовий знавець фольклору Ф. Погребенник не зміг щоб не відгукнутись на таке видання. Первісно він виступив з рецензією в чернівецькій „Радянській Буковині” [13], а з розширеним варіантом – на сторінках львівського „Жовтня” [14]. Рецензія вражає широтою знання її автором проблеми „Ю. Федькович і народна пісня”. Високо оцінюючи працю старших колег-упорядників, Ф. Погребенник водночас зауважує їм, що поза увагою залишилися два фольклорні записи Ю. Федьковича, які супроводжувалися вступною заміткою і коментарями самого ж поета. Мова йде про пісні „Гой у нашій полонині розвив ми си бучок” і „Довбуш”. Рецензія певною мірою доповнює, пояснює окремі моменти з фольклористичної діяльності Ю. Федьковича.

До виважених, федьковичезнавчих публікацій 60-х років відносимо статтю Ф. Погребенника „Юрій Федькович і газета „Буковина”” [12]. До появи цього дослідження в українському літературознавстві 40-х – початку 60-х років вже йшлося про роль Ю. Федьковича в редагуванні часопису у працях І. Василяшка [1], М. Пивоварова [6], А. Коржупової [2, 3], М. Нечиталюка [5]. Проте так глибоко зануритися у невідомі сторінки з історії „Буковини” перших трьох років її існування ніхто з попередників не зумів. Новизна статті безумовна. У ній на багатому фактичному матеріалі висвітлено період підготовки до видання „Буковини” і перші роки її існування. Надзвичайно цікаві свідчення Ф. Погребенник взяв із листів культурно-освітніх діячів Буковини Івана Тимінського, Омеляна Поповича і Тита Реваковича до українського письменника і громадсько-культурного діяча О. Кониського.

Автор статті з’ясовує роль Ю. Федьковича як редактора „Буковини” і доводить, що Ю. Федькович більше часу відводив літературній частині газети, решта матеріалів допомагали готувати Іван Тимінський, Гриць Ганкевич, Володимир Михальський, Гриць Никорович. Ще одним надто важливим джерелом про перші роки існування „Буковини” є річники цієї газети за 1885 – 1887 роки, які Ф. Погребенник виявив у дружини українського письменника Івана Діброва (1881 – 1917), і висуває припущення, що саме ці річники належали членові редакційного комітету часопису Омелянові Поповичу, який добре знав дописувачів і під багатьма публікаціями своєю рукою поставив криптоніми. На основі доброго знання періодики II пол. XIX – поч. XX ст., спогадів, листування сучасників Ю. Федьковича Ф. Погребеннику вдалося розкрити майже всі криптоніми – близько півтора десятка.

У висновковій частині статті автор наголошує, що участь в редагуванні „Буковини” кількох помічників „аж ніяк не зменшує заслуг Ю. Федьковича як редактора [...]”. Він не тільки дав згоду своїм іменем підписувати газету, ніс за неї повну відповідальність перед урядовими інстанціями, а й допомагав їй редагувати, забезпечував літературними матеріалами” [12, с. 45].

Творчість Ю. Федьковича привертала увагу дослідників, перекладачів у слов’янських країнах ще при житті письменника. Не спадав інтерес до неї і в XX столітті, зокрема, у чеському літературознавстві, а саме у монографії дослідника російської та української літератур Мечислава Кргоуна „Поетична творчість Юрія Федьковича”. Книжка з’явилася як 185 публікація філософського факультету університету ім. Я. Пуркіне в Брно 1973 року. Науковий редактор праці –

відомий україніст Михайло Мольнар. Монографія Кргоуна – це підсумок більш ніж десятирічної праці. Зрештою, про це і детальний аналіз наукової студії чеського вченого дізнаємося з рецензії Ф. Погребенника „Чеська монографія про Юрія Федьковича”, яку помістив на своїх шпальтах журнал „Всесвіт” [18]. З рецензії випливає, що презентована монографія – це лише перший том із задуманого чеським вченим наукового тритомника про українського письменника. Те, що вже зробив М. Кргоун, „привертає увагу і синтетичними узагальнюючими оцінками, і багатьма цікавими конкретними спостереженнями над поезіями Федьковича” [18, с. 199]. Отже, Ф. Погребенник високо оцінив „наукову вартість цієї виданої з художнім смаком монографії” [18, с. 199], яка утвердила самотність кращої частини поетичного доробку Ю. Федьковича в слов’янському світі.

В історію української літературознавчої науки Ф. Погребенник увійшов як неперевершений текстолог. Маючи багатющий досвід роботи над підготовкою до видання творів багатьох українських белетристів, він у середині 80-х років взявся за редагування тому „Юрій Федьковича. Поетичні твори. Прозові твори. Драматичні твори. Листи”, який вийшов у серії „Бібліотека української літератури” [23]. Упорядкував тексти, написав примітки відомий фєдьковичезнавець з Дрогобича М. Шалата. Вступну ж статтю написав Ф. Погребенник. Власне, це була остання найбільша праця дослідника про життя і творчість Ю. Федьковича, яку можна означити як нарис. Автор вводить читача в спадщину самотнього письменника і переконливо висвітлює найважливіші питання його життєвого і творчого шляху та доходить справедливого висновку: „Юрій Федькович – один з талановитих українських письменників [...], з іменем якого нерозривно пов’язані не лише зародження на Буковині української літератури на народній основі, а й розвиток всього українського письменства, утвердження його серед інших літератур слов’янських народів” [23, с. 31].

Аналізуючи праці Федора Погребенника, як і, власне, будь-кого, хто творив у часи тоталітарної системи, необхідно зауважити, що вони не позбавлені термінології тодішнього літературознавства. Проте цінність наукової спадщини вченого визначається, по-перше, об’єктивністю, по-друге, надзвичайно багатим використанням фактичного матеріалу, почерпнутого з першоджерел, а по-третє, як підкреслив Р. Пилипчук, „його студії з історії нашої культури, підготовлені видання і сьогодні зберігають свою життєвість, співзвучні з сучасними національно-патріотичними пошуками і концепціями, а видання років незалежності України є вагомою часткою нашого духовного відродження, допомагають глибше збагнути національне коріння” [7, с. 14].

Частково проаналізований матеріал із зазначеної проблеми дає підстави стверджувати, що Ф. Погребенник належить до провідних фєдьковичезнавців другої половини ХХ ст.

Література

1. Василяшко І. Федькович – редактор „Буковини” // Буковинський Кобзар : Альманах. – Чернівці, 1944. – С. 81-83.
2. Коржупова А. Газета „Буковина” в час її редагування Юрієм Федьковичем // Научн. Ежегодник за 1957 г. – Чернівецький університет, 1958. – С. 132-135.
3. Коржупова А. Юрій Федькович: Літературний портрет. – К. : Держлітвидав України, 1963. – С. 27-31.
4. Народні пісні Буковини в записах Юрія Федьковича / Упоряд. та приміт.: О. Дей, О. Романець. – К.: Музична Україна, 1968. – 224 с.
5. Нечиталюк М. Буковинський Кобзар : Літ.-крит. нарис. – Львів, 1963. – С. 32-33.
6. Пивоваров М. Юрій Федькович : Літ.-крит. нарис. – К., 1954. – С. 22-23.
7. Пилипчук Р. Подвижник на ниві української культури // Погребенник Федір. Бібліографічний покажчик. – К., 1999. – С. 4-14.
8. Погребенник Ф. Юрій Федькович у слов’янських країнах // Рад. літ-ство. – 1958. – № 3. – С. 76-87.
9. Погребенник Ф. Буковинський співець // Молодь України. – 1959. – 8 серпня.
10. Погребенник Ф. Міжвузівська конференція у Чернівцях // Рад. літ-ство. – 1960. – № 1. – С. 152-153.
11. Погребенник Ф. Юрій Федькович. Твори в двох томах [Рецензія] // Рад. літ-ство. – 1961. – № 2. – С. 126-130.
12. Погребенник Ф. Юрій Федькович і газета „Буковина” // Рад. літ-ство. – 1966. – № 4. – С. 41-46.
13. Погребенник Ф. Пісенна слава Буковини // Рад. Буковина. – 1969. – 2 травня.
14. Погребенник Ф. Добрий початок // Жовтень. – 1969. – № 11. – С. 149-152.
15. Погребенник Ф. Важливе дослідження // Друг читача. – 1974. – 8 серпня.
16. П[огребенник] Ф[едір]. До 140-річчя з дня народження Юрія Федьковича // Рад. літ-ство. – 1974. – № 11. – С. 95-96.
17. Погребенник Ф. Вірші Федьковича в перекладі Червенського // Рад. Буковина. – 1976. – 17 січня.

18. Погребенник Ф. Чеська монографія про Юрія Федьковича // Всесвіт. – 1976. – № 4. – С. 197-199.
19. Погребенник Ф. Буковинський співець // Федькович Ю. Вибрані твори. – Ужгород: Карпати, 1978. – С. 5-11.
20. Погребенник Ф. Юрій Федькович // Федькович Юрій. Поетичні твори. Прозові твори. Драматичні твори. Листи / Упор. і прим. М. Шалати. – К. : Наук. думка, 1985. – С. 5-32.
21. Погребенник Федір. Бібліографічний покажчик. – К., 1999. – 117 с.
22. Попович О. Федір Погребенник – дослідник життя і творчості О. Кобилянської // Науковий вісник Чернівецького університету. Вип. 216-217. Слов'янська філологія. – Чернівці: Книги ХХІ століття, 2004. – С. 149-153.
23. Федькович Юрій. Поетичні твори. Прозові твори. Драматичні твори. Листи / Упоряд. і приміт. М. Шалати. – К. : Наук. думка, 1985. – 576 с.
24. Юрій Федькович в розвідках і матеріалах. – К.: Держлітвидав УРСР, 1958. – 263 с.
25. Юрій Федькович. Статті та матеріали. – Чернівці, 1959. – 249 с.
26. Щасливий у праці. Збірник праць і матеріалів на пошану Федора Погребенника. – К. : Криниця, 2000. – 232 с.